

HYPERICUM 14, oktober 2016

Excursieverslagen FWT-FLORON 2016

W. Boersma, P.F. Stolwijk & O.G. Zijlstra

Kanaal Almelo-Nordhorn, 23 april 2016 (6 deelnemers)

Na overleg is besloten om de oevers van het kanaal Almelo-Nordhorn, ten westen van het verzamelpunt te inventariseren. Onder leiding van Wytze Boersma begonnen we met de noordzijde van het kanaal. Hiermede kon het broekbos van Achter de Voort ook bekeken worden. Het gebied is het noordelijke deel van het km hok 257-488. Van dit hok zijn nog maar 38 soorten vanaf 2005, start van de tweede inventarisatieperiode genoteerd.

In begin van de excursie werden veel algemene soorten, zoals, *Poa annua* (Straatgras), *Holcus lanatus* (Gestreepte witbol), *Luzula campestris* (Gewone veldbies), *Urtica dioica* (Grote brandnetel), *Plantago lanceolata* (Smalle weegbree) genoteerd. Maar ook *Nuphar lutea* (Gele plomp) en *Aphanes australis* (Kleine leeuwenklauw).

In de houtwal gelegen tussen de zandweg en de weide percelen stond *Prunus avium* (Zoete kers), met opslag, volop in bloei. De kruidlaag werd geel gekleurd door *Lamium galeobdolon subsp. argentatum* (Bonte gele dovenetel) en wit door *Stellaria holostea* (Grote muur).

De inventarisatie ging gestaag zigzaggend verder.

Op het talud zagen we vele pollen van *Carex pilulifera* (Pilzegge) staan. Maar ook *Leucanthemum vulgare* (Gewone margriet) en als je goed keek *Teesdalia nudicaulis* (Klein tasjeskruid) en *Aira praecox* (Vroege haver). Hiervoor moest je wel op je knieën. Omdat we dan laag bij de grond waren, zagen we ook *Danthonia decumbens* (Tandjesgras). Even verderop zagen we *Cytisus scoparius* (Brem) al voorzichtig in bloei komen.

Aan de oever van het kanaal stonden verschillende soorten zeggen, zoals: *Carex rostrata* (Snavelzegge), *Carex vesicaria* (Blaaszegge), *Carex paniculata* (Pluimzegge) en *Carex pseudocyperus* (Hogecyperzegge).

Hierna hebben we het elzenbroekbos Achter de Voort bekeken. Dit is een van de botanische parels van Twente met *Paris quadrifolia* (Eenbes), *Adoxa moschatellina* (Muskuskruid), *Anemone nemorosa* (Bosanemoon), *Ficaria verna subsp. verna* (Speenkruid), *Ranunculus auricomus* (Gulden botterbloem), *Primula elatior* (Slanke sleutelbloem), *Luzula pilosa* (Ruige veldbies).

Hierna het kanaal vervolgd tot het einde van het km-hok. Tot onze verbazing vonden we *Neottia ovata* (Grote keverorchis). Eerst twee, toen vijf, iets verder tien, toen weer acht exemplaren staan. Totaal hebben we 89 exemplaren gevonden. Twee plekken hebben we ingemeten.

Het was de bedoeling om terug langs de andere oever te gaan. Omdat het al halfdrie was zijn we dezelfde weg weer teruggegaan.

Stellaria holostea (foto WYTZE BOERSMA)

Onderweg vonden we een merkwaardig geval. In het struweel vonden we geel gekleurde bloemen die er vreemd uitzagen. Na bestudering bleken het *Stellaria holostea* (Grote muur) te zijn waarvan de witte kroonbladen ontbraken. Het geel werd gevormd door de helmdraden. Ik heb een stukje meegenomen en thuis in potje op de vensterbank gezet. Na twee dagen zag ik dat, van twee bloemen de kroonbladen minuscuul zichtbaar werden. Mogelijk is deze plant aangetast door een gal-muggen/mijten of door een gif.

Statistische gegevens: geïnventariseerd van 10:15 tot 15:00; 20 minuten lunchpauze; 191 taxa genoteerd.

Vliegveld Twente, 4 juni 2016 (8 deelnemers)

Sinds de vliegbasis Twente niet meer als luchtmachtbasis operationeel is, zijn grote stukken opengesteld voor het publiek. In het verleden hebben we via Johan Kers weleens toegang gekregen tot het terrein, maar dat is al weer lang geleden.

Omdat de grasvelden nooit werden bemest, is er een aardig schraalland ontstaan met zandige gedeelten en diverse poelen, wat terug te zien is in de soortenlijst.

Op onze wandeling deden we eerst km-hok 256-476 (Koperen Bol) aan. Het betrekkelijk kleine deel van het hok dat we bezochten leverde 98 taxa op.

Aansluitend in km-hok 257-476 waarvan we een veel groter deel bekeken, noteerden we 165 taxa.

In beide km-hokken zagen we *Barbarea intermedia* (Bitter barbarakruid), *Carex ovalis* (Hazenzegge), *Carex demissa* [syn. *Carex oederi* subsp. *oedocarpa*] (Geelgroene zegge), *Centaurium erythraea* (Echt duizendguldenkruid), *Hypericum tetrapterum* (Gevleugeld hertshooi), *Isolepis setacea* (Borstelbies).

Beperkt tot 256-476 waren: *Anthemis tinctoria* (Gele kamille), *Geranium pyrenaicum* (Bermooievaarsbek), *Knautia arvensis* (Beemdkroon), alle drie naar ons idee wel uitgezaaid; en voorts *Carex nigra* (Zwarte zegge), *Juncus squarrosus* (Trekruis), *Myosotis ramosissima* (Ruw vergeet-mij-nietje, hier al vanouds bekend), *Odontites vernus* subsp. *serotinus* (Rode ogenstroost) en *Trifolium campestre* (Liggende klaver, in Twente een ongewone, weinig bestendige verschijning).

Myosotis ramosissima (foto WYTZE BOERSMA)

In 257-476 stonden dan nog: *Carex panicea* (Blauwe zegge), *C. pilulifera* (Pilzegge), *Danthonia decumbens* (Tandjesgras), *Euphrasia stricta* (Stijve ogentroost), *Galium uliginosum* (Ruw walstro), *Hydrocotyle vulgaris* (Gewone waternavel), *Hypericum humifusum* (Liggend hertshooi), *Jasione montana* (Zandblauwtje), *Potentilla anglica* (Kruipganzerik, een tamelijk recente nieuwkomer in Oost-Twente), *Rhinanthus angustifolius* (Grote ratelaar), *Scleranthus annuus* subsp. *annuus* (Eenjarige hardbloem), *Silene gallica* (Franse silene, tweede vondst in Twente; waarschijnlijk ook uitgezaaid), *Vicia tetrasperma* subsp. *tetrasperma* (Vierzadige wikke).

Diepenheim, 25 juni 2016 (6 deelnemers)

Jan Meutstege leidde ons deze zaterdag door kilometerhok 233-467 (Wilgenblok), zuidwest van Diepenheim. Zo'n vijf jaar geleden zijn langs de Bovenregge natuurontwikkelingsterreinen ingericht; deze waren het hoofddoel van onze excursie. Van noord naar zuid de loop van de Regge volgend troffen we inmiddels al fraai ontwikkelde vochtige tot natte schraallandachtige vegetaties aan, met plaatselijk *Dactylorhiza majalis* subsp.

praetermissa (Rietorchis), *D. maculata* subsp. *maculata* (Gevlekte orchis) en heel verrassend twaalf exemplaren *Epipactis palustris* (Moeraswespenorchis), de laatste samen met *Succisa pratensis* (Blauwe knoop). Verder ook enkele tientallen *Parnassia palustris* (Parnassia), *Centaureum erythraea* (Echt duizendguldenkruid), *Samolus valerandi* (Waterpunge) en veel *Euphrasia stricta* (Stijve ogentroost). Op de ruigere delen noteerden we onder meer *Agrostis gigantea* (Hoog struisgras) en *Angelica archangelica* (Grote engelwortel) - twee exemplaren-, een bijzonderheid in Twente. Het traject van de Regge verlatend stuitten we langs een zandig wandelpaadje op de nog steeds oprukkende *Filago vulgaris* (Duits viltkruid). Terug noordwaarts vervolgden we onze weg langs de Morsdijk, waar we enkele exemplaren *Clethra alnifolia* (Clethra) zagen in de bosrand. Deze noordamerikaanse struik is vroeger op enkele landgoederen rond Diepenheim aangeplant en wordt hier en daar verwilderd aangetroffen. Een kleine dichtgroeende plagplek leverde nog *Drosera intermedia* (Kleine zonnedauw) en *Blechnum spicant* (Dubbelloof) op. In totaal 251 taxa.

Epipactis palustris (foto OTTO ZIJLSTRA)

Rijssen, Overtoom, 27 augustus 2016 (6 deelnemers)

Het nieuwe natuurgebied Overtoom Middelveen ligt tussen Rijssen en Holten en maakt deel uit van het Landinrichtingsgebied Rijssen. Het is ingericht om een verbinding te realiseren tussen de Sallandse Heuvelrug en natuurgebied de Borkeld en het Elsenerveen. In het gebied komt kwelwater weer aan de oppervlakte waardoor vegetaties met zeldzame planten ontstaan.

We hebben het noordoostelijk deel van km-hok 229-478 en het noordwestelijk deel van 230-478 bekeken, gelegen aan de Veenweg en de Geskesdijk, samen nog geen vijfde deel van het terrein.

In km-hok 229-478 troffen we voor het gebied karakteristieke soorten aan als *Bidens cernua* (Knikkend tandzaad), *Lemna gibba* (Bultkroos, platte vorm), *Carex disticha* (Tweerijige zegge), *C. nigra* (Zwarte zegge), *C. rostrata* (Snavelzegge), *Galium uliginosum* (Ruw walstro), *Hydrocotyle vulgaris* (Gewone waternavel), *Hypericum tetrapterum* (Gevleugeld hertshooi), *Isolepis setacea* (Borstelbies), *Juncus acutiflorus* (Veldrus), *Juncus articulatus* (Zomprus), *Lythrum portula* (Waterpostelein), *Potamogeton polygonifolius* (Duizendknoopfonteinkruid), *Schoenoplectus tabernaemontani* (Ruwe bies), *Scirpus sylvaticus* (Bosbies).

In totaal 125 taxa.

Bidens cernua (foto PIETER STOLWIJK)

In km-hok 230-478 zagen we bovendien nog *Carex curta* (Zompzegge), *C. echinata* (Sterzegge), *C. ovalis* (Hazenzegge), *Pulicaria dysenterica* (Heelblaadjes).

In totaal 131 taxa.

De vogelwereld was vertegenwoordigd door groepen luidruchtige Grauwe ganzen in de poelen, en Buizerd, Bruine kiekendief, Boomvalk en Sperwer, ongetwijfeld jagend op de vele libellen.

Aan de excursies namen deel: Wytze Boersma, Ruud Kuiper, Gerda Lode, Igor Mavridis, Henk Meutstege, Jan Meutstege, Andries van Renssen, Harry Scheper, Jo Schunselaar, Pieter Stolwijk, Wolfgang Waanders, René de Wilde, Otto Zijlstra.

Excursie Vliegveld Twente (foto IGOR MAVRIDIS)